

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

NATIONALEKONOMISKA INSTITUTIONEN

Visegrádländerna

En jämförelse av utfallet av konkurrenspolitik

Hanna Friberg

Kandidatuppsats
HT 10

Handledare: Yves Bourdet

Sammanfattning

Konkurrenspolitik kan spela en stor roll för anpassningen till EU och övergången till marknadsekonomi i Visegrádländerna. Den här uppsatsen tar upp och undersöker om det finns några skillnader i utfallet av implementering av konkurrenspolitik i dessa länder, det vill säga Ungern, Slovakien, Tjeckien och Polen. Konkurrenspolitik i Visegrádländerna undersöks med avseende på antal konkurrensbegränsande avtal, företagsförvärv och missbruk av dominerande ställning. För att bedöma utfallet av implementeringen av konkurrenslagarna jämförs antalet anmälningar med antal fattade beslut eller antal böter och domar som myndigheterna delat ut under åren 2004 till 2009. Ytterligare har konkurrensmyndigheternas budgetar kartlagts för att visa vad arbetet kostar och om det finns några skillnader. Dessa undersökningar jämförs sedan med en ranking gjord av Europeiska utvecklingsbanken, som rangordnar hur väl man har genomfört och verkställt konkurrenslagarna. Gemensamt för undersökningen är att länderna lyckats likvärdigt med att implementera EU:s konkurrenslagar och inrätta en konkurrensmyndighet.

Nyckelord: Konkurrensmyndigheter, Visegrádländerna, länder i övergång, EU

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Lista över förkortningar	5
1. Inledning	6
2. Ekonomisk integration och imperfekt konkurrens.....	8
2.1 Vad är ekonomisk integration?	8
2.2 Effekten av ekonomisk integration	9
2.3 Kännetecken för planekonomi	11
2.4 Varför behövs konkurrenspolitik för länder i övergång?	12
3. Konkurrenspolitiken i EU	14
3.1 Vad är konkurrenspolitik?	14
3.2 Utvecklingen av EU:s konkurrenspolitik.....	14
3.3 Europeiska Kommissionen	15
3.4 Artikel 101 och 102 EUF	16
3.5 Europeiska Kommissionens fem aspekter gällande företagsförvärv	17
4. Framväxten av konkurrenspolitiken i Visegrádländerna.....	19
4.1 Europaavtalen	19
4.2 Köpenhamnskriterierna.....	20
4.3 Acquis communautaire	20
4.4 Översikt av konkurrenslagarna i Visegrádländerna.....	21
4.4.1 Ungern.....	21
4.4.2 Tjeckoslovakien	21
4.4.3 Slovakien.....	21
4.4.4 Tjeckien.....	22
4.4.5 Polen.....	22
4.5 The European Competition Network	23
4.6 För- och nackdelar med direktanpassning till EU:s konkurrenspolitik.....	23
5. Implementering av konkurrenspolitik	25

5.1 Presentation av undersökningen	26
5.1.1 Anmälningar och beslut gällande företagsförvärv	26
5.1.2 Anmälningar och beslut gällande konkurrensbegränsande avtal	27
5.1.3 Anmälningar och beslut gällande missbruk av dominerande ställning.....	28
5.1.4 Konkurrensmyndigheternas budget per invånare	29
5.2 Rangordning av Visegrådländerna enligt en konkurrenspolitisk indikator	30
5.3 Diskussion.....	33
6. Avslutning.....	35

Lista över förkortningar

AMO	The Antimonopoly Office Den slovakiska konkurrensmyndigheten
BNP	Bruttonationalprodukt
CEEC	Central- och Östeuropeiska länder
CZK	Tjeckisk Koruna
ECN	Europeiska konkurrensnätverket
EBRD	Europeiska utvecklingsbanken (European Bank for Reconstruction and Development)
EU	Europeiska Unionen
EUF	Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
EU 15	De första 15 EU-länderna
GD Konkurrens	Generaldirektorat Konkurrens
GVH	The Hungarian Competition Authority Den ungerska konkurrensmyndigheten
NATO	Nordatlantiska fördragsorganisationen (North Atlantic Treaty Organization)
OCCP	Office of Competition and Consumer Protection Den polska konkurrensmyndigheten
PLN	Polsk NewZloty
ÚOHS	Office for the Protection of Competition Den tjeckiska konkurrensmyndigheten

1. Inledning

Visegrádländerna, som omfattar Ungern, Slovakien, Tjeckien och Polen, var några av de första länderna att skriva under Europaavtalen i början av 90-talet. För dessa länder innebar detta en övergång från planekonomi till marknadsekonomi. Länderna anses ha varit framgångsrika i anpassningen till Europeiska Unionen (EU) och skapandet av konkurrens på marknaderna.

Syftet med denna uppsatts är att undersöka om det finns skillnader i utfallet av implementeringen av konkurrenslagar för Visegrádländernas konkurrensmyndigheter. Undersökningen utförs avseende inkomna anmälningar gällande konkurrensbegränsade avtal, företagsförvärv och missbruk av dominerande ställning. I avgörandet om det finns skillnader i utfallet jämförs antalet anmälningar med antal fattade beslut eller antal böter och domar som myndigheterna delat ut. Ytterligare har konkurrensmyndigheternas budgetar kartlagts för att visa vad arbetet kostar och om det finns några skillnader. Dessa undersökningar jämförs sedan med en ranking gjord av European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), som rangordnar hur väl man har genomfört och verkställt konkurrenslagarna.

Bakgrundsmaterialet till undersökningen är hämtad från konkurrensverkens årsrapporter i respektive land under åren 2004 till 2009. Perioden är vald med tanke på att länderna blev EU medlemmar 2004 och sträcker sig till den senaste rapporten från 2009. Dock saknas Ungerns årsrapport från 2009 eftersom den inte är tillgänglig på konkurrensmyndighetens hemsida.

Den första delen består av denna introduktion till uppsatsen. I den andra delen diskuteras begreppet ekonomisk integration och imperfekt konkurrens och varför effekterna av ekonomisk integration och konkurrenspolitik är viktiga för länder i övergång. Avsnitt tre presenterar hur EU:s konkurrenspolitik är utformad. I den fjärde delen presenteras hur konkurrenspolitiken vuxit fram i Visegrádländerna och hur EU har utvecklats för att möjliggöra medlemskap för Visegrádländerna, samt att ländernas konkurrenslagar presenteras. Det femte avsnittet innehåller en undersökning som bygger på årsrapporter från ländernas konkurrensmyndigheter och en ranking gjord av EBRD som presenterar hur väl utfallet av genomförandet och verkställandet av ländernas konkurrenslagar blivit.

Undersökningen, rankingen och resultaten diskuteras och en slutsats presenteras. I den sjätte och avslutande delen presenteras en diskussion och ett återkopplande till frågeställningen.

2. Ekonomisk integration och imperfekt konkurrens

2.1 Vad är ekonomisk integration?

Ekonomisk integration kan beskrivas på olika sätt. Nello (2005, s. 3) definierar begreppet ekonomisk integration som att undanröja hinder för produkter och produktionsfaktorer mellan en grupp länder samt att införa en gemensam politik för vissa områden. Det finns även två olika typer av ekonomisk integration, positiv och negativ integration. Positiv integration är sådant samarbete mellan länder som innebär att ett gemensamt regelverk eller gemensam institution skapas, medan negativ integration innebär att man tar bort olika typer av hinder mellan länderna (Nello, 2005, s.3).

Robson (1998, s.1) definierar internationell ekonomisk integration (regionalism) som en institutionell kombination av separata nationella ekonomier till större ekonomiska block eller sammanslutningar. Vidare uttrycker Robson (1998, s.2) att ekonomisk integration i grunden främjar effektiv resursanvändning på regional nivå.

Det finns olika typer av ekonomiska samarbeten och därmed också olika grader av ekonomisk integration länder emellan. De olika stegen i utvecklingen ska inte ses som olika nivåer då en lägre nivå av ett samarbete kan uppfylla kraven på en ekonomisk, monetär och politisk union. Frihandelsområde är en form av ekonomiskt samarbete. Det innebär att alla handelshinder tas bort mellan medlemsländerna men varje land får däremot själv avgöra hur de nationella handelshindren ska vara utformade mot tredjeland. EU är en tullunion vilket innebär att alla handelshinder mellan medlemsländerna är borttagna och man har skapat en gemensam extern handelspolitik mot tredjeland. Inom EU har man även infört en gemensam marknad då fri rörlighet för varor, tjänster, arbetskraft och kapital råder. Samarbetet inom EU är väl utvecklat och vissa länder har gått ett steg längre och anslutit sig till den gemensamma valutan, euron. Eftersom alla medlemsländer inte anknutit sig till den gemensamma valutan uppfyller EU inte kraven fullt ut för att vara en ekonomisk och monetär union. Genom att gå ytterligare ett steg i samarbetet för att skapa en politisk union krävs det att EU-länderna ger upp sin suveränitet, då detta inte är verklighet medför det att EU inte är en politisk union (Nello, 2005, s. 3-4).

2.2 Effekten av ekonomisk integration

När länder integreras sker det en omfördelning i konsumtions- och produktionsmönster. Det finns olika typer av effekter som uppstår vid ekonomisk integration, nämligen statiska och dynamiska.

För att illustrera hur de statiska effekterna, handelsalstring och handelsomfördelning, kan uppkomma används tre länder. Det egna landet illustreras av Land 1, utlandet illustreras av Land 2 och resten av världen illustreras av Land 3. Det är viktigt att ha i åtanke att dessa exempel illustrerar handelsalstring och handelsomfördelning då perfekt konkurrens råder på marknaderna. Dock finns det tendenser av handelsalstring och handelsomfördelning liknande de som redovisas i exemplen nedan även på marknader där imperfekt konkurrens råder.

Det första exemplet visar att handelsalstring uppstår då Land 1 och Land 2 ingår en tullunion med varandra, tullarna tas bort dessa länder emellan och de skapar en gemensam tull mot resten av världen. Land 1 kommer att ersätta sin inhemska dyrare produktion med billigare import från Land 2, detta resulterar i att Land 1 kommer att producera färre enheter av varan men öka sin konsumtion till följd av den billigare importen. Handelsalstring är den statiska effekt som anses ha positiv inverkan på välfärden eftersom Land 1 ersätter sin inhemska produktion av en vara med billigare import av samma vara från Land 2. Tullunionen innebär förlorade tullintäkter för Land 1 från Land 2. I detta fall kommer förlusten raderas ut av välfärdsvinster. Välfärdsvinsterna görs av producenterna till följd av att resursallokeringen förbättras när produktionen av varan skiftar från mindre effektiva inhemska producenter till billigare producenter i Land 2. Konsumenterna kommer också att bidra till välfärdsvinsterna då de betalar ett lägre pris för varan samt att de ökar sin konsumtion.

I det andra exemplet importerar Land 1 till en början varan från mer effektiva producenter i Land 2 till ett lägre pris än det som erbjuds i Land 3. Senare ingår Land 1 och Land 3 en tullunion där Land 2 inte är inkluderat. Det innebär att tullarna mellan Land 1 och Land 3 tas bort samtidigt som en gemensam tull mot Land 2 kvarstår. Land 1 producerar färre enheter av varan än tidigare samtidigt som konsumtionen ökar i Land 1 till följd av att importen blir billigare från Land 3 när tullarna tas bort. Vid skapandet av denna tullunion skiftar Land 1:s

import från en mer effektiv producent i Land 2 till en mindre effektiv producent i Land 3. Därigenom uppstår handelsomfördelade effekter vilka anses vara sämre för ett lands välfärd. Effekten uppstår då resursallokeringen och välfärden försämras när Land 1, efter sammanslutningen, skiftar från att ha importerat till ett lägre pris från Land 2 och ersatt den med en dyrare import från Land 3. I samband med skapandet av tullunionen kommer Land 1 även förlora tullintäkter från Land 3 vilket också är en bidragande orsak till välfärdsminskningen.

För att utvärdera nettoeffekterna av en tullunion jämförs välfärdsökningen i samband med handelsalstring med välfärdsminskningen som uppkommer i samband med handelsomfördelning. Tidigare har det antagits att integration mellan länder automatiskt leder till positiva välfärdseffekter då det antogs att handelsalstringens positiva effekter väger upp för de negativa effekter som handelsomfördelningen medför. Men i de fall då de handelsomfördelade effekterna är större än välfärdsvinsterna för producenter och konsumenter kommer tullunionen att innebära en försämring av välfärden (Nello, 2005, s.92-94).

De dynamiska effekterna, som uppstår ur en ekonomisk integration, på en marknad med perfekt konkurrens, leder till förbättrade förhållanden för samhället. En bredare marknad skapar möjligheter för stordriftsfördelar då sådan förhoppningsvis ger tillgång till fler konsumenter och därmed möjlighet till en större produktion som på så vis minskar kostnaderna per producerad enhet. Om en sådan prissänkning även påverkar konsumenterna, genom att de betalar ett lägre pris för varan än tidigare, leder det till både konsumtions- och produktionsvinster. De företag som existerar på marknaden måste även upprätthålla en viss utveckling och teknisk standard för att kunna konkurrera med varandra. För att undvika att bli utkonkurrerade bidrar företagen till forskning och utveckling som gynnar hela samhället (Nello, 2005, s.103-104).

På en marknad med imperfekt konkurrens kommer de dynamiska effekterna inte marknaden fullt ut till godo. Företag behöver inte producera en optimal mängd av en vara eller förbättra effektiviteten och minimera kostnaderna i sin produktion för att undvika att bli utkonkurrerat. Det medför att det inte finns något incitament att prioritera forskning och utveckling. Så länge dessa företag kan hålla låga priser, med hjälp av till exempel

stordriftsfördelar, behöver de inte tävla om att utveckla den bästa produkten, vilket i långa loppet är negativt för samhällsutvecklingen och konsumenterna (Fingleton m.fl. 1996, s.4-5).

2.3 Kännetecknen för planekonomi

Planekonomi definieras som ett samhällsekonomiskt system där en statlig, central myndighet till stor del samordnar resursfördelningen.

Planekonomier skiljer sig från marknadsekonomier på flera sätt. En tydlig skillnad finns i ägarstrukturen då staten kontrollerar många industrisektorer vilket innebär att den privata sektorn är liten i förhållande till den statligt ägda. Som ett exempel svarade den privata sektorn för 15 procent av BNP i Ungern år 1989. För Polen var dock detta värde 29 procent eftersom de hade en större jordbrukssektor än de andra Visegrádländerna.

Tabell 1. Procentuell andel privat sektor av BNP, 1989

Tjeckoslovakien	Ungern	Polen
11	15	29

Källa: Fingleton m.fl. 1996, s.12

Konsekvenserna av ägarstrukturen i en planekonomi är att det finns få men stora företag på marknaden och därmed är konkurrensen begränsad (Fingleton m.fl. 1996, s.11-12). Staten styr företagen genom att fatta beslut om hur mycket som ska produceras och låter sedan statstjänstemän sköta implementeringen av besluten. Företagens produktion beslutas inte efter hur stor tillgången är på produktionsfaktorer och eftersom de privatägda företagen inte kan erbjuda ett tillräckligt utbud finns det inga alternativa leverantörer att tillgå. Det blir då statens uppgift att förse producenterna med de produktionsfaktorer som behövs (Hague och Harrop, 2007, s. 152-154).

Planekonomi skapar en snedvridning mellan industri-, service- och jordbrukssektorerna och ett vanligt inslag är att produktionen av material prioriteras framför tjänster. I Visegrádländerna, främst Polen, återfanns en hög andel av arbetskraften inom jordbrukssektorn jämfört med mer etablerade marknadsekonomier. Man kan också förvänta sig att länderna är specialiserade inom ett fåtal områden vilket resulterar i att industrisektorn blir ensidig och ländernas branschstruktur är mer homogen. Ytterligare ett

kännetecken för planekonomi är dess fokusering på standardiserad tillverkning och specialisering i arbetsintensiva sektorer samtidigt som produktdifferentiering och humankapitalintensiva sektorer, som läkemedelsindustri, inte prioriteras (Fingleton m.fl. 1996, s.9-10).

2.4 Varför behövs konkurrenspolitik för länder i övergång?

För Visegrádländerna kan konkurrenspolitiken varit av stor betydelse för att främja konkurrensen och skapa effektivare marknader. Det finns även teoretiska och empiriska resultat som visar att en hög grad av konkurrens mellan privata aktörer leder till effektivitetsvinster.

Avsaknad av konkurrens leder enligt Fingleton m.fl. (1996, s.4-5) till två tydliga problem för effektivt utnyttjande av resurserna. Det första innebär att en producent, med monopol på en marknad, har möjlighet att öka priset på sina varor eller minska kvantiteten av sin produktion för att göra vinst. Detta leder till att producenten tvingar konsumenterna att lämna marknaden eller konsumera mindre. Resultatet blir en snedfördelning av resurser och i takt med att producenten gör vinst flyttas monetära resurser från konsumenterna till producenten.

Det andra problemet är att en monopolist ofta använder sig av ineffektiva och kostsamma produktionsmetoder. På en marknad där konkurrens råder kommer de företag som inte kan minimera sina kostnader att konkurreras ut av mer effektiva företag. I avsaknad av konkurrens finns det få incitament för en monopolist att förbättra effektiviteten. Det finns två kännetecken för ineffektiv produktion, de innebär att ett företag inte utnyttjar sina stordriftsfördelar och producerar varan till ett högre pris än "nödvändigt" (Fingleton m.fl. 1996, s.4-5).

Gros och Steinherr (2004, s.78) diskuterar två huvudvägar för att främja konkurrens, regleringar och liberalisering av marknaden. I Östeuropa var de styrande ofta en prioriterad grupp och var de rädda att förlora sina fördelar till nya intressegrupper vid fri konkurrens. På grund av denna rädsla har reglering av marknaden varit en mycket omdiskuterad metod i Östeuropa. En tryggare väg som diskuterats är konkurrens där det är möjligt, till exempel för

handelsvaror, och reglering där det är tekniskt svårt med utländsk konkurrens till exempel för elnätet. Men eftersom det är komplicerat att designa ett rättvist regleringssystem, som främjar konkurrens, är konkurrens att föredra framför reglering.

På en marknad med konkurrens tvingas företag att vara effektiva i sin produktion. Företagen måste arbeta aktivt för att svara upp till konsumenternas krav på pris och kvalitet för att inte bli utkonkurrerade. Det skapar ett större utbud och fler valmöjligheter för konsumenterna och leder till lägre priser. Konkurrens medför att samhällets resurser används på ett mer effektivt sätt.

3. Konkurrenspolitiken i EU

3.1 Vad är konkurrenspolitik?

Konkurrenspolitik innefattar olika sorters ämnesområden och regelverk. För att förklara vad konkurrenspolitiken innebär kan man säga att den innehåller instrument för att lägga grunden till väl fungerande marknader. Den underlättar även tillväxten för effektiva och konkurrenskraftiga företag, då de företag som inte klarar av konkurrensen ersätts av sådana som är konkurrenskraftiga. Konkurrenspolitiken skapar inte bara förutsättningar för företag att lyckas etablera sig på den inhemska marknaden utan ger även de förutsättningar som krävs för att hantera konkurrensen på den utländska marknaden (Fingleton m.fl. 1996, s.2).

En ökad konkurrens gynnar även konsumenterna genom att det blir möjligt för nya företag att ta sig in på marknaden. Ett större antal företag på marknaden leder till att priserna pressas samtidigt som kvaliteten höjs och detta till följd av att producenterna tvingas sälja sina produkter till ett lägre pris med hög kvalitet för att inte bli utkonkurrerade av andra. Då fler företag får tillgång till marknaden ger även konkurrensen upphov till ett bredare utbud av varor och tjänster.

3.2 Utvecklingen av EU:s konkurrenspolitik

Syftet med EU:s konkurrenslagar är att skapa en dynamisk marknad med rättvis och effektiv konkurrens (<http://www.eu-upplysningen.se/>)^a. Reglerna förhindrar snedvridning i konkurrensen orsakade av såväl privata som statliga aktörer. EU:s konkurrenslagar är ett komplement till de nationella lagarna och är viktig för integrationen mellan medlemsländerna. Om en konflikt uppstår mellan medlemsländerna är det Europeiska Kommissionens lagar som gäller (Nello, 2005, s.306).

I takt med att integrationen har fortskridit i EU och andra multilaterala avtal tecknats har marknaden för europeiska företag växt och det har i sin tur ökat kraven på företagens konkurrenskraft. Den större marknaden har medfört att industristrukturen förändrats, vilket har inneburit att företagen blivit större och mer effektiva. På kort sikt kan det vara frestande för företag att i hemlighet gå samman i olika former för att skydda sig från risken att bli utkonkurrerade av andra mer konkurrenskraftiga företag. Av samma anledning ökar risken

för att regeringar i medlemsstater inför subventioner för att skydda de inhemska företagen. I båda fallen innebär sådana åtgärder att man skjuter upp en nödvändig omstrukturering av industristrukturen som krävs för att anpassa företagen till den nya konkurrenssituationen. Att denna benägenhet skulle öka under utvecklingen av ekonomisk integration var något som EU:s grundare förutspådde. Även mentaliteten att "vi tänker inte liberalisera om de andra inte kommer att spela ärligt" ansågs kunna förhålla en djupare integration länderna emellan. För att underlätta samarbetet och handeln mellan medlemsländerna hölls det ett möte i Rom 1957. Detta möte slutade i det så kallade Romfördraget och ur detta fördrag föddes bland annat EU:s konkurrenspolitik. I fördraget skrevs det in restriktioner mot statliga och privata handlingar som skulle kunna störa konkurrensen (Baldwin och Wyplosz, 2009, s.426).

3.3 Europeiska Kommissionen

Numera är det Europeiska Kommissionen som har ensam makt att implementera EU:s konkurrenspolitik och de nationella konkurrensmyndigheterna sköter upprätthållandet av EU:s gemensamma konkurrenslagar samt de nationella lagarna i länderna. Kommissionen konsulterar regelbundet medlemsstaternas konkurrensmyndigheter men har det sista och avgörande ordet i konkurrenspolitiska frågor och deras beslut kan endast överklagas av EU-rätten. Med tanke på att medlemsländerna gett upp sin självständighet och förflyttat den yttersta makten till Europeiska Kommissionen är konkurrenspolitik ett område där medlemsländerna har gett upp sin självständighet till förmån för den europeiska gemenskapen (Baldwin och Wyplosz, 2009, s.426).

Den avdelning inom Europeiska Kommissionen som ansvarar för konkurrens är generaldirektoratet för konkurrens, GD konkurrens. Dess uppgift är att verkställa EU:s konkurrenslagar och se till att marknaden fungerar så effektivt som möjligt samt att se till att konkurrensen inte snedvrids. GD konkurrens arbetar även för att marknaderna ska leverera mer fördelar till hela samhället, till såväl konsumenter som företag. Detta görs genom att skydda konkurrensen och genom att en konkurrenskultur främjas. De har ett nära samarbete med de nationella konkurrensmyndigheterna och domstolarna i medlemsländerna i syfte att kontrollera och försäkra sig om att EU:s konkurrenslagar används effektivt och på samma

sätt. Man försöker att skapa ett gemensamt synsätt att tolka lagarna som är ett viktigt villkor för att ge samma grund att stå på för alla aktörerna på EU:s inre marknad (<http://ec.europa.eu/>)^a.

3.4 Artikel 101 och 102 EUF

EU:s konkurrensolitik innehåller två förbud, det ena är mot konkurrensbegränsande avtal, artikel 101 EUF, och det andra är mot missbruk av dominerande ställning, artikel 102 EUF. Dessa hette tidigare artikel 81 och 82. Dessutom finns det också särskilda bestämmelser som reglerar prövning av företagskoncentrationer. Konkurrensbegränsande avtal som regleras av artikel 101 EUF, anses vara sådana avtal som hindrar eller snedvrider konkurrensen, till exempel genom bestämda priser eller bromsning av teknisk utveckling. Detta kan också gälla avtal med kopplingsförbehåll som innebär att man ställer krav på sådant som inte har med avtalets initiala syfte att göra, eller avtal som ger vissa leverantörer oskäligt bättre villkor än andra. Företag anses missbruka sin dominerande ställning när de till exempel sätter oskäliga priser eller kräver oskäliga villkor gentemot avtalsparter samt när de begränsar sina marknader till nackdel för konsumenterna. Undantag kan dock göras från förbuden om de positiva effekterna anses vara större än de negativa. Avgörandet ligger då hos företagen som själva får avgöra om avtalet eller beteendet uppfyller bestämmelserna (<http://www.kkv.se/>)^a.

Artikel 101 EUF kan även delas in i vertikala och horisontella restriktioner. Vertikala restriktioner syftar till att hindra konkurrenshämmande samarbeten mellan företag i olika produktions- och försäljningsled till exempel att återförsäljare kommer överens om att inte sälja varan lägre än ett visst pris. Horisontella restriktionerna är till för att förhindra företag i samma led, det vill säga som säljer liknande varor, från att gemensamt till exempel förhandla fram karteller eller skapa begränsande geografiska områden för sin produkt (Baldwin och Wyplosz, 2009, s.442).

Missbruk av dominerande ställning regleras i artikel 102 EUF. Att inneha en dominerande ställning innebär att företaget har en stark ekonomisk position och genom utnyttjande av denna kan snedvrider konkurrensen. Företaget har en sådan ohotad marknadsställning att det inte behöver ta hänsyn till andra konkurrenter för att riskera att bli utkonkurrerat.

Det är inte förbjudet att vara i en dominerande ställning, men att missbruka sin ställning på ett sådant sätt att konkurrensen skadas är inte tillåtet. Det är till exempel inte tillåtet att ta ut orimligt höga priser för varor och tjänster eller underprissätta dem i syfte att konkurrera ut svagare konkurrenter eller att försvåra för nya företag att etablera sig på marknaden (<http://www.kkv.se/>)^b. Det är inte tillåtet att begränsa sin produktion eller marknad på ett sådant sätt att det blir till nackdel för konsumenterna och av samma anledning är det förbjudet att bromsa den tekniska utvecklingen (<http://www.kkv.se/>)^a. Det är även förbjudet för dominerande företag att ingå avtal som innebär att man ställer krav på sådant som inte har med avtalets initiala syfte att göra och att använda sig av olika priser och avtal för affärer som är likvärdiga varandra. Genom ett sådant beteende gynnar det dominerande företaget vissa partners och utgör ett hot mot konkurrensen (<http://www.kkv.se/>)^b.

3.5 Europeiska Kommissionens fem aspekter gällande företagsförvärv

I arbetet med att förhindra ofullständig konkurrens, som missgynnar konsumenter och ger negativa samhällsekonomiska effekter har EU även utformat vissa bestämmelser kring företagsförvärv. Europeiska Kommissionen tittar på fem centrala aspekter. Den första är vilken marknadsställning det aktuella företaget har. Om företaget har under 25 procent av de totala marknadsandelarna anser inte Europeiska Kommissionen att företaget har en dominerande ställning. För att definiera marknadsandelarna ser man både på vilken typ av produkt som produceras, hur många liknande produkter som produceras samt vilken geografisk utbredning produkten har. Den andra aspekten har att göra med hur konsumenter och leverantörer påverkas av prissättning och avtalsvillkor. Tveksamma avtalsvillkor är till exempel sådana som innebär att man ställer krav på sådant som inte har med avtalets initiala syfte att göra. Den tredje aspekten behandlar inträdeshinder. Som ett exempel innebär stordriftsfördelar att nya företag har svårt att etablera sig eftersom de i ingångsläget har svårt att finansiera sunk kostnaderna, det vill säga de kostnader som uppstår vid tillträde till en ny marknad, och har därför svårt att konkurrera prismässigt. Givet att konkurrensen är svag, ger det existerande företag möjlighet till dominerande ställning på marknaden. Fjärde aspekten handlar om hur marknaden är strukturerad och hur den internationella konkurrensen ser ut. Är det en redan mogen marknad och konkurrensen bedöms att försämrats vid en företagskoncentration är man mer restriktiv gällande

företagsförvärv. Den femte och sista punkten behandlar efterfrågeförhållanden där man tittar på hur företagen matchar den totala efterfrågan på marknaden (Neven m.fl. 1998 s. 413-415, 420-435).

EU:s konkurrenspolitik syftar till att sätta regler för de företag som redan finns på marknaden samtidigt som den underlättar för nya företag att etablera sig. EU är ett växande samarbete med en expanderande marknad och behöver hålla dörrarna öppna för framtida medlemmar. Det är därför viktigt att EU sätter upp gemensamma regler som gäller alla medlemsländer för att integrationen ska fungera i hela unionen.

4. Framväxten av konkurrenspolitiken i Visegrádländerna

4.1 Europaavtalen

Det strategiska målet under tidigt 90-tal för Central and Eastern Europe Countries (CEEC-länderna), det vill säga Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien, Slovakien, Bulgarien och Rumänien, var att bli en del av EU och NATO. De ville bland annat ta del av EU:s stora marknad och den fria handeln mellan medlemsländerna, men också säkerhetsställa sitt oberoende från Ryssland och bevara fred, stabilitet och frihet.

EU15 var tveksamma till CEEC-ländernas förfrågan om medlemskap och sköt upp beslutet genom att införa Europaavtalen som ett förberedande steg för ett eventuellt framtida medlemskap. Tveksamheten berodde på att CEEC-länderna var fattiga och tätbefolkade jordbrukssamhällen som ansågs utgöra ett ekonomiskt hot mot vissa grupper inom EU15. EU spenderade 80 procent av sin budget på lantbruk och fattiga områden och man såg att det fanns ett stort behov av ekonomiskt stöd till CEEC-länderna (Baldwin och Wyplosz, 2009, s.31).

Polen, Ungern och Tjeckoslovakien var de första länderna att skriva under Europaavtalen år 1991. Det skedde inte bara förhandlingar mellan EU och CEEC utan även CEEC-länderna emellan och 1991 undertecknade Polen, Ungern och Tjeckoslovakien tillsammans Central European Free Trade Agreement. Senare knöt sig Slovenien, Bulgarien och Rumänien an till avtalet. Genom Europaavtalen skapades bilaterala frihandelsavtal mellan EU och var och ett av CEEC-länderna. I avtalet ingick även att länderna skulle avskaffa tullar och kvantitativa restriktioner gentemot EU på de flesta industriprodukter. Dock behöll EU sitt skydd gentemot CEEC-länderna på vissa känsliga varor, som till exempel vissa textil- och kolprodukter samt alla jordbruksprodukter (Baldwin och Wyplosz, 2009, s.31). EU förde en politisk dialog med länderna och arbetade för att ländernas lagstiftning skulle likna den som fanns inom EU. Man bidrog även med finansiellt stöd till förändringen i CEEC-länderna (<http://www.eu-upplysningen.se/>)^b.

Undertecknandet av Europaavtalen var viktigt för CEEC-ländernas övergång från plan- till marknadsekonomi. Målet att uppnå medlemskap i EU fungerade som ett politiskt fäste och hjälpte länderna att hålla sig till den förberedande planen. Införandet av EU:s lagar och

standards hjälpte CEEC- länderna att utveckla fungerande marknadsekonomier snabbare än de kunde ha gjort på egen hand (Baldwin och Wyplosz, 2009, s.31).

4.2 Köpenhamnskriterierna

Under ett möte i Köpenhamn 1993 skapades klarhet i vad Europaavtalen och de finansiella stöd som gavs skulle leda till. Vid mötet erbjöds EU medlemskap till de CEEC- länder som önskade ett sådant. Dessutom fattades beslut rörande under vilka förutsättningar ett land kan bli medlem. Dessa krav benämns Köpenhamnskriterierna och handlar om att respektera EU:s demokratiska principer, att ha en fungerande marknadsekonomi och att kunna hantera EU:s lagar och regler (<http://www.eu-upplysningen.se/>)^b.

Dessa kriterier kräver att ett land som ansökt om medlemskap i EU ska uppfylla dessa krav innan det kan fullgöra ett medlemskap. På det ekonomiska planet ska ett land ha en fungerande marknadsekonomi och en förmåga att hantera det ökade konkurrenstrycket och de marknadskrafter som finns inom EU. Ur konkurrenspolitisk synvinkel finns det vissa punkter som ett land måste uppfylla innan ett medlemskap godkänns. För det första måste landet ha gällande konkurrenslagar rörande konkurrensbegränsande aktiviteter och statligt stöd. Vidare är det ett krav att det finns en välfungerande konkurrensmyndighet som har en god administrativ förmåga att utföra det arbete som krävs och det är viktigt att konkurrensmyndigheten kan upprätthålla konkurrenslagarna på ett trovärdigt sätt (Hölscher och Stephan, 2004, s.322-323).

4.3 Acquis communautaire

Som en andra fas i förhandlingarna om Visegrádländernas inträde i EU behandlades EU:s gemensamma regelverk och länderna blev skyldiga att implementera EU:s gemensamma regelverk, *acquis communautaire*, inom en viss tidsram (Hölscher och Stephan, 2004, s.324-325).

Själv uttrycket "Acquis communautaire" betyder på svenska "gemenskapens regelverk" och omfattar alla de gemensamma rättigheter och skyldigheter som finns mellan EU- länderna. Genom att man godtar regelverket har man accepterat EU:s lagar och bestämmelser i den

skepnad de är (<http://europa.eu/>)^a. Visegrádländerna hade redan innan de blev medlemmar i EU grundat nationella konkurrensmyndigheter och börjat utveckla inhemska konkurrenslagar. I samband med att länderna blev EU-medborgare år 2004 antog de också EU:s konkurrenslagar och implementerade därmed artikel 101 och 102 EUF, regleringar av företagskoncentrationer och bestämmelserna kring statligt stöd i de nationella konkurrenslagarna (Geradin och Henry, 2005, s. 8).

4.4 Översikt av konkurrenslagarna i Visegrádländerna

Ungern, Tjeckoslovakien och Polen var några av de första av CEEC- länderna att grunda en nationell konkurrensmyndighet och utveckla konkurrensolitik (Fingleton m.fl. 1996, s.174).

4.4.1 Ungern

I Ungern bildades konkurrensmyndigheten, GVH, 1990 och akten "Act LXXXVI" förbjöd orättvist marknadsutnyttjande. Akten har senare reviderats och de konkurrenslagar som för tillfället är gällande i Ungern är "Act LVII" från 1996, som trädde i kraft den första januari 1997. Den innefattar förbud mot orättvisa och konkurrensbegränsande handlingar (<http://www.gvh.hu/>)^a. Den senaste revideringen av akten skedde 2009, då man utförde ändringar som behandlade förbud mot otillåtna och konkurrensbegränsande handlingar (GVH, Act XIV of 2009). Det huvudsakliga syftet med akten är att garantera ekonomisk konkurrens som syftar till att skydda både producenter och konsumenter. Konkurrenslagarna ska även försäkra att ekonomisk effektivitet råder och förbjuder handlingar som på något sätt skadar konkurrensen. Den reglerar även GVH, som ser till att de nationella konkurrenslagarna uppfylls. För att uppnå dessa mål ska EU:s lagar också implementeras i det ungerska regelverket (GVH, The Competition Act 2009).

4.4.2 Tjeckoslovakien

Slovakien och Tjeckien var ett land, Tjeckoslovakien, då konkurrensmyndigheten bildades och man skapade en akt för att skydda den ekonomiska konkurrensen. När länderna senare splittrades fortsatte akten att vara gällande i de båda länderna (Fingleton m.fl. 1996, s.67).

4.4.3 Slovakien

Den slovakiska konkurrensmyndigheten "The Antimonopoly Office", AMO, bildades 1990 med hjälp av akt 347/1990 Coll (<http://www.antimon.gov.sk/>)^a. Den nuvarande

konkurrenslagen i Slovakien är akt 136/2001 och den senaste revideringen av denna skedde 2009. Aktens ändamål är att skydda marknader från konkurrensbegränsningar och att främja ekonomisk utveckling till fördel för konsumenterna. Hur Slovakiens konkurrensmyndighet förhåller sig till EU:s lagstiftning finns reglerat i artikel 44 och den innehåller de övergångsbestämmelser som gällde vid Slovakiens anslutning till EU (AMO, Act no 136/2001).

4.4.4 Tjeckien

Den tjeckiska konkurrensmyndigheten, ÚOHS, bildades år 1991 och det var med hjälp av akt 173/1991 som man ville skapa en effektiv marknad (<http://www.compet.cz/>)^a. Lagen om skydd av konkurrens i Tjeckien är akt 143/2001 Coll. Denna trädde i kraft år 2001 och blev senast reviderad år 2009. Akten innehåller de nationella bestämmelserna rörande konkurrens och även hur landet ska förhålla sig till EU-fördragets artiklar 101 och 102 EUF. Enligt denna akt ska de inhemska konkurrensreglerna användas tillsammans med den lagstiftning som finns inom EU för att skydda konsumenternas intressen. Konkurrenslagarna ska verka skyddande för Tjeckien vid nationella mål såväl som när Tjeckien drabbas av konkurrensstörande beteende från andra länder (ACT No. 143/2001 Coll. of 4 April 2001).

4.4.5 Polen

Polen grundade sin konkurrensmyndighet, AO, för skydd av konkurrens och konsumenter år 1990. Det första uppdraget för myndigheten var att förhindra monopol på den inhemska marknaden och detta ansågs vara en mycket viktig del i arbetet för att uppnå marknadsekonomi. Det fanns vid tidpunkten många monopol på den polska marknaden och dessa riskerade att störa konkurrensen då marknaden blev fri. Under 1996 utökades verksamheten till att också värna om konsumenternas intresse. I samband med detta bytte konkurrensmyndigheten också namn till OCCP. Då Polen blev EU medborgare i maj 2004 var den polska konkurrenslagstiftningen harmoniserad med EU:s konkurrenslag (http://www.uokik.gov.pl/)^a. Konkurrenslagsstiftningen har blivit reviderad ett antal gånger och den senaste ändringen skedde 2007 då man förbättrade myndighetens effektivitet och skyddet för konsumenter (Act of 16 February 2007).

Tabell 2. Sammanfattning av Visegrádländernas konkurrenslagrar

Land	Konkurrensmyndighet	Grundat år	Syfte
Ungern	GVH	1990	<ul style="list-style-type: none"> • Förbjuda orättvist marknadsutnyttjande • Garantera ekonomisk konkurrens till skydd för både producenter och konsumenter • Säkerställa ekonomisk effektivitet • Förbjuda handlingar som skadar konkurrensen • Implementera EU:s konkurrenslagrar
Slovakien	AMO	1990	<ul style="list-style-type: none"> • Skydda marknader från konkurrensbegränsning • Främja ekonomisk utveckling • Instiftade övergångsregler för inträdet i EU
Tjeckien	ÚOHS	1991	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa en effektiv marknad • Nationella bestämmelser rörande konkurrens • Hur Tjeckien förhåller sig till EU:s konkurrenslagrar
Polen	OCCP	1990	<ul style="list-style-type: none"> • Motverka monopol • Förbättra skyddet för konsumenterna • Förbättra effektiviteten inom OCCP • Implementera EU:s konkurrenslagrar

4.5 The European Competition Network

Som det ovan har nämnts antog Visegrádländerna de europeiska konkurrenslagarna i samband med att de blev medlemmar i EU. Samtidigt som detta skedde blev även de nationella konkurrensmyndigheterna medlemmar i The European Competition Network (ECN) som är ett konkurrensnätverk och består av medlemsländernas nationella konkurrensmyndigheter. Detta samarbete är till för att skapa ett verktyg där länderna kan diskutera tillämpningen av konkurrenslagarna och det ges även utrymme att samarbeta kring utredningar som rör flera medlemsländer (<http://ec.europa.eu/>)^b. Ett nätverk som detta kan ge möjlighet till informationsutbyte mellan ländernas konkurrensmyndigheter och tillfälle att lära av varandras misstag men även framgångar och bidra till ökad effektivitet.

4.6 För- och nackdelar med direktanpassning till EU:s konkurrens politik

EU:s konkurrenslagrar utvecklades parallellt med redan existerande nationella lagar först i harmoniserande syfte och senare för att främja samarbetet mellan mogna marknadsekonomier (Hölscher och Stephan, 2004, s.324).

Eftersom CEEC- länderna befann sig i en övergångsfas på väg mot marknadsekonomi och deras marknader led av strukturella snedvridningar från tiden med planekonomi menar Hölcher och Stephan (2004) att det hade varit viktigare för dem att utgå från den egna ekonomin och förbättra effektiviteten i fördelningen av resurser. Samtidigt som det kan vara till nackdel för ekonomier i övergång att ta över EU:s konkurrenspolitiska ramar och regelverk, finns det incitament som tyder på att länderna kan uppnå bättre resultat med implementeringen än om de från grunden byggt upp sina institutioner (Hölcher och Stephan, 2004, s.324-325).

Eftersom företagen inte var vana vid fri marknad och konkurrens kan det tänkas att länderna istället borde börja med att skapa konkurrenskraftiga inhemska marknader och se till att dessa fungerade innan de implementerade EU:s konkurrenslagar. Det faktum att de kopierade EU:s institutionella struktur gav dem inte möjlighet att ta hänsyn till sina egna behov. Med tanke på att EU:s marknadsstruktur skiljde sig från CEEC- länderna är det rimligt att de behövt utforma sin institutionella struktur för att komma till rätta med de snedvridningar som fanns kvar sedan tiden som planekonomier.

5. Implementering av konkurrenspolitik

I denna empiriska analys har jag valt att jämföra antalet anmälningar till konkurrensmyndigheterna med fattade beslut och fastställda domar för att bedöma utfallet av implementeringen av konkurrenslagarna i Visegrádländerna. Undersökningen avser anmälningar gällande företagsförvärv, konkurrensbegränsande avtal och missbruk av dominerande ställning. Dessutom redovisas konkurrensmyndigheternas budget per invånare för att visa vad arbetet kostar och om det finns några skillnader. Den period som jämförs är år 2004 till 2009 och informationen till undersökningen är hämtad från konkurrensmyndigheternas årsrapporter i respektive land. Information saknas från Ungern för år 2009. Dessa undersökningar jämförs sedan med en ranking gjord av EBRD som rangordnar hur väl länderna har genomfört och verkställt konkurrenslagarna.

En del svårigheter har funnits med att göra undersökningen. Den information som är publicerad i årsrapporterna presenteras inte enhetligt. Vissa länder har inte rapporterat antal beslut utan endast antal böter eller antal förbjudna företagsförvärv. Dessa skillnader i hur siffrorna är presenterade resulterar i att undersökningsmetoden inte är optimal. Det råder stora oklarheter i hur många fall som avslutats och hur många som dömts för brott mot den aktuella konkurrenslagen. I de fall utfallen av anmälningarna är otydligt presenterat har jag valt att inte redovisa några siffror (se till exempel Tjeckiens årsrapport, 2009). I övrigt har jag använt tillgänglig information i min jämförelse.

Vidare gällande konkurrensbegränsande avtal kallas dessa i de tjeckiska årsrapporterna för "prohibited agreements" och den slovakiska konkurrensmyndigheten benämner de som "agreements restricting competition". I årsrapporterna från den ungerska konkurrensmyndigheten kallas konkurrensbegränsande avtal för "restrictive agreements" medan "prohibited agreements" och "restrictive agreements" används i de polska årsrapporterna.

5.1 Presentation av undersökningen

5.1.1 Anmälningar och beslut gällande företagsförvärv

Antalet anmälningar till den ungerska konkurrensmyndigheten minskade mellan åren 2005 och 2006. Orsaken till detta är enligt den årliga rapporten för 2006 att det gjordes en förändring i konkurrenslagen som höjde tröskeln för när en företagssammanslagning måste tillkännages. Denna gräns höjdes för att minska den administrativa belastningen för företagen (Ungern 2006, s.6).

För antalet fattade beslut kan det utläsas att den ungerska konkurrensmyndigheten verkar fatta beslut för majoriteten av inkomna anmälningar till GVH. I de flesta fall har resultaten enbart presenterats som beslut men även böter är redovisade.

Tabell 3. Antal anmälda företagsförvärv och beslut för Visegrádländernas konkurrensmyndigheter

Land/ År	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ungern						
Antal anmälningar	65	70	43	46	37	*
Antal beslut (böter)	(2)	70 (1)	43	46 (3)	36	*
Slovakien						
Antal anmälningar	103	69	51	85	83	44
Antal beslut	79	69	40	48	50	30
Tjeckien						
Antal anmälningar	134	55	61	61	57	40
Antal förbjudna företagsförvärv	1	**	**	**	**	**
Polen						
Antal anmälningar	256	329	310	*	197	144
Antal beslut	218	276	267	*	177	123
*Information saknas						
**Fullständig information saknas						
Källa: Årsrapporterna från: www.gvh.hu , www.antimon.gov.sk , www.compet.cz , www.uokik.gov.pl						

I Slovakiens fall är det en kraftig minskning i antal anmälningar gjorda mellan åren 2004 och 2005. Av de anmälningar som gjorts till den slovakiska konkurrensmyndigheten, AMO, får ungefär hälften av fallen en lösning. En förändring går att se för år 2009 då nästan en fjärdedel av fallen löstes.

För Tjeckien, precis som för Slovakien, finns det en topp för antal inkomna anmälningar år 2004 som sedan mer än halveras till 2005. Det tjeckiska konkurrensverket, ÚOHS, redovisar inga siffror för hur många fall de har löst. Endast för 2004 har jag kunnat utläsa att en företagskoncentration blev förbjuden. I årsrapporterna beskrivs dock några av de ärenden som anmälts till konkurrensverket och böter har med all säkerhet i några fall delats ut då sådan information presenteras i presentationerna av processerna (se till exempel ÚOHS årsrapport, 2009).

Polen har ett stort antal anmälningar till OCCP i jämförelse med de andra konkurrensmyndigheterna. Av de anmälningar som kommit in till den polska konkurrensmyndigheten har drygt 80 procent av dessa fått en lösning i form av att ett beslut fattats.

5.1.2 Anmälningar och beslut gällande konkurrensbegränsande avtal

I Ungerns fall har antalet anmälningar sjunkit för varje år sedan 2004 samtidigt som antalet utdelade böter har stigit. För 2008 resulterade hälften av anmälningarna i böter.

I Slovakien har däremot antalet anmälningar kraftigt ökat från 2004 till 2009. Dock visar inte antalet utdelade böter samma tendens, bortsett från år 2006 då nästan hälften av alla inkomna anmälningar dömdes till böter.

Tjeckien är det land som har haft lägst antal anmälningar. Två toppar går dock att utläsa från 2004 och 2008 då 17 respektive 16 anmälningar inkom. Även om det inte visas i denna undersökning så har böter delats ut även efter år 2004, enligt till exempel Tjeckiens årsrapport från 2009. Återigen är det Polen som har flest antal anmälningar och över lag löser de också flest fall procentuellt sett. En generell överblick visar på att antalet anmälningar till konkurrensmyndigheterna gällande konkurrensbegränsande avtal är avsevärt färre jämfört med antal anmälningar rörande företagsförvärv.

Tabell 4. Antal anmälningar och beslut/ böter rörande konkurrensbegränsande avtal för Visegrádländernas konkurrensmyndigheter

Land/ År	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ungern						
Antal anmälningar	28	25	19	15	6	*
Antal böter	8	7	9	6	3	*
Slovakien						
Antal anmälningar	24	45	41	28	40	87
Antal böter	7	6	20	6	5	7
Tjeckien						
Antal anmälningar	17	5	5	9	16	2
Antal böter	7	**	**	**	**	**
Polen						
Antal anmälningar	59	60	57	27	44	37
Antal beslut	26	*	32	23	20	18
*Information saknas						
**Fullständig information saknas						
Källa: Årsrapporterna från: www.gvh.hu , www.antimon.gov.sk , www.compet.cz , www.uokik.gov.pl						

5.1.3 Anmälningar och beslut gällande missbruk av dominerande ställning

Antalet anmälningar till Ungerns konkurrensmyndighet, GVH, rörande missbruk av dominerande ställning sjönk från år 2004 till 2008 och samtidigt har antalet domar ökat, procentuellt sett, under samma tidsperiod. Endast några få av dessa domar har lett till böter.

Till Slovakiens konkurrensmyndighet, AMO, ökade däremot antalet anmälningar angående missbruk av dominerande ställning under tidsperioden 2004 till 2006 då flest antal anmälningar inkom, 77 stycken. Antalet fattade beslut sjönk under samma tidsperiod, från att det fattades beslut i nästan hälften av fallen till att det endast fattades beslut i drygt 10 procent av fallen 2006. Från 2007 till 2009 ökade antalet anmälningar samtidigt som antalet fattade beslut sjönk procentuellt sett. Det bäst procentuella resultatet uppvisades år 2004, då det fattades beslut i nästan 90 procent av fallen jämfört med 2009 då det endast fattades beslut i nära tre procent av fallen.

Tabell 5. Antal anmälningar och beslut gällande missbruk av dominerande ställning för Visegrádländernas konkurrensmyndigheter

Land/ År	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ungern						
Antal anmälningar	30	25	33	13	7	*
Antal dömda (böter)	7	6 (3)	11 (5)	10 (0)	3 (0)	*
Slovakien						
Antal anmälningar	24	76	77	68	73	69
Antal beslut	21	20	8	4	5	2
Tjeckien						
Antal anmälningar	12	4	3	0	3	1
Antal böter	11	**	**		**	**
Polen						
Antal anmälningar	295	260	293	201	152	139
Antal beslut	126	*	170	128	84	89
*Information saknas						
**Fullständig information saknas						
Källa: Årsrapporterna från: www.gvh.hu , www.antimon.gov.sk , www.compet.cz , www.uokik.gov.pl						

Tjeckien är det land som uppvisar lägst antal inkomna anmälningar till den nationella konkurrensmyndigheten. Med tanke på att Tjeckien är det näst största landet av Visegrádländerna, till befolkningen sett, kan detta anses anmärkningsvärt. För 2004 kan man dock se att myndigheten delade ut 11 böter i 12 fall. Sedan dess har antalet anmälningar angående missbruk av dominerande ställning sjunkit och noterbart är att det år 2007 inte inkom några anmälningar till den tjeckiska konkurrensmyndigheten.

Den polska konkurrensmyndigheten, OCCP, uppvisar höga siffror beträffande antal anmälningar jämfört med de andra länderna, men anmälningarna har minskat från år 2004 till 2009 och procentuellt sett har andelen beslut ökat år 2004 jämfört med 2009.

5.1.4 Konkurrensmyndigheternas budget per invånare

Generellt sett är Ungern det land som spenderar mest pengar på sin konkurrensmyndighet, förutom 2004 då Tjeckien var det land som spenderade mest. För år 2007 och 2008 betalade Ungern nästan 1 euro per invånare till konkurrensmyndighetens budget.

Slovakien har ökat sin budget till 46 cent per invånare 2009 jämfört med 24 cent år 2005. Landet hade en topp år 2007 då 52 cent per invånare betalades till det nationella konkurrensverket.

Tabell 6. Budget (euro per invånare) för konkurrensmyndigheterna i Visegrádländerna

Land/ År	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ungern	0,47	0,57	0,70	0,90	0,89	*
Slovakien	*	0,24	0,29	0,52	0,45	0,46
Tjeckien	0,56	0,53	0,54	0,55	0,55	0,52
Polen	0,006	*	0,27	0,31	0,34	0,33
*Information saknas För källa och uträkning se Bilaga 1, Tabell 8						

Under hela undersökningsperioden har Tjeckien legat på en jämn nivå av spenderade pengar per invånare. Landet har mellan år 2004 och 2009 betalat mellan 52 cent till 56 cent per invånare. Polen är det land i denna undersökning som har spenderat minst pengar per invånare. År 2004 betalades det mindre än 10 cent per invånare, vilket får anses som väldigt lite. De senare åren har budgeten ökat och landet har de senaste åren spenderat runt 30 cent per invånare.

5.2 Rangordning av Visegrádländerna enligt en konkurrenspolitisk indikator

Hölscher och Stephan (2009, s.874) använder sig av en konkurrenspolitisk indikator för länder i övergång från Europeiska utvecklingsbanken (EBRD). Länderna rangordnas från 1 till 4+. Den lägsta nivån 1 indikerar att det inte finns några konkurrenslagor i det aktuella landet. Nivå 2 indikerar att landet både har konkurrenslagor och en konkurrensmyndighet. Det uppvisar även ett minskat antal inträdes restriktioner eller tvångsåtgärder mot dominerande företag. Nivå 3 indikerar att det finns brottsbekämpande åtgärder för att minska missbruk av dominerande ställning och att man verkar för att främja en konkurrensutsatt miljö. För att uppnå nivå 4 ska det aktuella landet ha betydande administrativa åtgärder för att minska missbruk av dominerande ställning och främja en god miljö för konkurrens. Den högsta nivån, 4+, indikerar att standardnivån i det aktuella landet är kännetecknande för

avancerade industriella ekonomier. Man ska ha uppnått en effektiv tillämpning av konkurrenspolitiken och nästintill obegränsat tillträde till de flesta marknader.

Tabell 7. Genomförande och verkställande av konkurrenslagar i Visegrádländerna, ranking enligt EBRD

Land	Antagande av konkurrenslag	2004	2005	2006	2007	2008
Ungern	1990	3	3	3+	3+	3+
Slovakien	1994	3	3	3+	3+	3+
Tjeckien	1991	3	3	3	3	3
Polen	1987	3	3	3+	3+	3+

Notera: EBRD:s konkurrenspolitiska indikator. 1 indikerar att inga konkurrenslagar finns, 2 indikerar att landet har konkurrenslagar och en konkurrensmyndighet, 3 indikerar att det finns åtgärder mot missbruk av dominerande ställning och arbete för att främja konkurrens, 4 indikerar att det finns betydande administrativa åtgärder mot missbruk av dominerande ställning och för att främja konkurrens, 4+ kännetecknar effektiv tillämpning av konkurrenspolitiken och nästintill obegränsat tillträde till de flesta marknader (avancerade industriella ekonomier). Rosa områden indikerar en förändring i rankingen över tiden.
Källa: Hölscher och Stephan, 2009, s.873.

Ungern, Slovakien och Tjeckien implementerade alla sina första konkurrenslagar under första halvan av 90- talet. Polen var dock tidigare och deras implementering skedde redan 1987. Även då konkurrenslagarna var implementerade i länderna dröjde det några år innan framsteg skedde. Enligt Tabell 7 var det först år 2006 som Ungern, Tjeckien och Polen upplevde effektivitetsförbättringar i genomdrivandet av sina konkurrenslagar (Hölscher och Stephan, 2009, s.873-874).

Vidare argumenterar Hölscher och Stephan (2009, s.873-874) att den press som EU satte på länderna genom *acquis communautaire* och genom de positiva effekter som uppkommit till följd av ECN, kan vara bakomliggande orsaker till dessa framsteg. Hölscher och Stephan (2009) anser även att implementeringsprocessen i en före detta socialistisk ekonomi är svår att bemästra och tar mycket tid i termer av utbildning, uppbyggande av institutioner och förespråka en konkurrensfrämjande miljö.

Ungern, Slovakien och Polen är i detta fall de länder som uppnått nivåer högre än 3. Dock ligger denna nivå lägre än avancerade industriella länder. Hölscher och Stephan (2009, s.

874) menar att trots att länderna uppnått en högre nivå så befinner de sig fortfarande långt från den standard och prestationsförmåga som är typisk för avancerande industriella ekonomier. Vidare anser de att detta resultat stödjer påståendet som menar att det fortfarande inte råder lika villkor inom EU mellan de nya medlemsstaterna och det gamla EU.

5.3 Diskussion

Mellan år 2004 och 2009 har Visegrádländernas konkurrensmyndigheter haft en budget på mellan 0,006 till 0,90 euro per invånare. Resultatet av detta tyder på att konkurrensmyndigheten i Polen har lägst budget per invånare under de undersökta åren trots att de har högst antal anmälningar. Ungern är det land vars konkurrensmyndighet har högst budget för att hantera relativt sett få anmälningar. Ett gemensamt drag för alla länderna är att budgeten sänktes för 2009. En möjlig anledning till detta är finanskrisen men det kan också vara så att konkurrensmyndigheterna kan utföra samma arbete med mindre resurser.

Polen har ett stort antal anmälningar till sin konkurrensmyndighet i jämförelse med de andra länderna. En möjlig förklaring till detta är att Polen är en större ekonomi än de andra Visegrádländerna vilket rimligtvis leder till fler antal inkomna anmälningar. Antalet anmälningar till Polens konkurrensmyndighet har minskat från år 2004 till 2009 och procentuellt sett har andelen beslut ökat år 2004 jämfört med 2009. Detta kan tänkas vara ett tecken på att konkurrensmyndighetens arbete att förhindra snedvridning av konkurrensen på marknaderna varit framgångsrikt.

Gemensamt för Slovakien, Tjeckien och Polen är att antalet anmälningar till de nationella konkurrensverken, rörande företagsförvärv, minskat från år 2008 till 2009. Enligt Tjeckiens årsrapport från 2009 var det den ekonomiska krisen som gav upphov till att antalet företagskoncentrationer minskade och att det oftast finns inslag av detta under kristider. En generell iakttagelse är att länderna i många fall löser de anmälningar som kommer in till konkurrensmyndigheten rörande företagsförvärv. Ungern uppvisar bäst resultat då nästan alla fall fått en lösning.

För Visegrádländerna är antalet anmälningar och beslut högre med avseende på företagsförvärv jämfört med missbruk av dominerande ställning och konkurrensbegränsande avtal. En sådan skillnad kan tänkas uppstå till följd av att konkurrensmyndigheterna prioriterar företagsförvärv högre än de andra undersökta områdena. Eftersom företagsstrukturen i Visegrádländerna präglas av stora företag är det rimligt att myndigheterna prioriterar motverkandet av företagsförvärv för att undvika en monopolliknande marknadsstruktur.

Antalet inkomna anmälningar till den ungerska konkurrensmyndigheten för konkurrensbegränsande avtal och missbruk av dominerande ställning är ungefär lika många. Dock delar GVH ut fler böter, procentuellt sett, för anmälningar rörande konkurrensbegränsande avtal, vilket tyder på att detta prioriteras högre.

Till den slovakiska konkurrensmyndigheten inkommer det färre anmälningar rörande konkurrensbegränsande avtal jämfört med missbruk av dominerande ställning. AMO delar ut flest antal böter, procentuellt sett, gällande konkurrensbegränsande avtal vilket indikerar på att sådant arbete prioriteras högre än ärenden rörande missbruk av dominerande ställning.

Den polska konkurrensmyndigheten får nästan lika många anmälningar rörande missbruk av dominerande ställning som anmälningar rörande företagsförvärv. Dock fattas det färre beslut, procentuellt sett, rörande missbruk av dominerande ställning vilket tyder på att detta är lägre prioriterat. Lägst i prioritet för den polska konkurrensmyndigheten enligt denna undersökning, är beslut rörande konkurrensbegränsande avtal där lägst antal beslut fattas procentuellt sett, jämfört med företagsförvärv och missbruk av dominerande ställning. Värt att notera är dock att antalet anmälningar rörande konkurrensbegränsande avtal till OCCP är betydligt färre jämfört med anmälningar rörande företagsförvärv och missbruk av dominerande ställning vilket kan vara en orsak till att det är lågt prioriterat.

Då den tjeckiska konkurrensmyndigheten inte redovisar några lösta fall är det svårt att dra någon slutsats om vilket område myndigheten prioriterar och hur utfallet blivit av implementeringen av konkurrenspolitik. Det kan utläsas att flest antal inkomna anmälningar efter företagsförvärv är konkurrensbegränsande avtal, följt av missbruk av dominerande ställning.

6. Avslutning

Konkurrensolitik kan spela en avgörande roll i upprätthållandet av konkurrensfrämjande marknader. Hur de nationella konkurrenslagarna och myndigheterna i Visegrádländerna har vuxit fram har definitivt spelat en stor roll för hur dagens arbete fungerar för att främja konkurrens i länderna. Den viktigaste hörnstenen i detta arbete kan anses vara undertecknandet av Europaavtalen som var det första steget mot implementering av EU:s konkurrenslagar. Implementeringen av EU:s färdiga modell har varit framgångsrik för Visegrádländerna trots att de fortfarande enligt EBRD:s ranking inte uppnått standarden för avancerade marknadsekonomier (se Tabell 7). Däremot kan det tänkas att man uppnått bättre resultat om man istället för att implementera EU:s färdiga modell, hade tagit större hänsyn till de enskilda ländernas industristruktur och behov.

Enligt Hölcher och Stephans (2009) diskussion uppvisar Visegrádländerna lika resultat med avseende på genomförande och verkställande av konkurrenslagar. Enligt EBRD:s ranking är Tjeckien lägst rankat och i linje med detta är Tjeckien också det land som har näst högst budget per invånare för konkurrensmyndighetens verksamhet. Samma ranking visar att Ungern, Slovakien och Polen uppnår ett likvärdigt resultat. Av dessa tre länder är Ungern det land som avsätter mest budget till sin konkurrensmyndighet samtidigt som Polen avsätter minst. Detta kan indikera att det finns en viss skillnad i utfallet av konkurrensmyndigheternas arbete där Polens konkurrensmyndighet utför arbetet med mindre resurser.

Det har funnits en rad svårigheter med att utföra undersökningen för att se om det finns skillnader i utfallet av implementeringen av konkurrenslagar i avseende på antal avslutade fall rörande konkurrensbegränsade avtal, företagsförvärv och missbruk av dominerande ställning. Konkurrensmyndigheterna har presenterat sitt arbete på olika vis i årsrapporterna. Det som fått stor konsekvens för denna undersökning är det totala antalet anmälningar som är inkomna till konkurrensmyndigheterna och om utfallet har valts att presenteras som "avslutat fall", "antal fattade beslut" eller "antal utdelade böter". Det har försvårat arbetet genom att resultaten har varit svåra att jämföra mellan länderna. Resultatet har även påverkats av att resultat har saknats i vissa årsrapporter.

Generellt sett tyder resultaten på att utfallen för ländernas konkurrensmyndigheter är väldigt lika. Alla länderna har varit framgångsrika och det kan inte förväntas att de ska uppvisa lika resultat då de har olika ekonomisk struktur. På grund av konkurrensmyndigheternas olika och ibland bristfälliga sätt att rapportera sina resultat är det inte möjligt att dra några klara slutsatser av jämförelserna.

Denna uppsats har bara behandlat konkurrenspolitiska områden rörande konkurrensbegränsande avtal, företagsförvärv och missbruk av dominerande ställning. För framtida forskning rekommenderar jag att inrikta fokus på statsstöd och hur konkurrensmyndigheterna förhåller sig till detta. Det skulle vara speciellt intressant då Visegrádländernas företagsstruktur tidigare präglats av stora statligt ägda företag och av den anledningen kan det tänkas att de fortfarande gärna stödjer sina inhemska företag, även om implementeringen av EU:s konkurrenslagar innebär att statsstöd begränsats. Det kan även vara av intresse att undersöka hur andra konkurrenspolitiska åtgärder, som handelsliberalisering och privatisering, påverkar införandet av konkurrens på en marknad.

Referenser

Publiceringar

AMO, *Act on 136/2001*, <http://www.antimon.gov.sk/571/act-on-protection-of-competition.axd>. Hämtad 2010-11-18

AMO, *Annual Report 2004*. Slovakiska konkurrensmyndigheten, Slovakien. Hittas på: <http://www.antimon.gov.sk/346/c-2004.axd>

AMO, *Annual Report 2005*. Slovakiska konkurrensmyndigheten, Slovakien. Hittas på: <http://www.antimon.gov.sk/400/c-2005.axd>

AMO, *Annual Report 2006*. Slovakiska konkurrensmyndigheten, Slovakien. Hittas på: <http://www.antimon.gov.sk/449/c-2006.axd>

AMO, *Annual Report 2007*. Slovakiska konkurrensmyndigheten, Slovakien. Hittas på: <http://www.antimon.gov.sk/484/c-2007.axd>

AMO, *Annual Report 2008*. Slovakiska konkurrensmyndigheten, Slovakien. Hittas på: <http://www.antimon.gov.sk/508/c-2008.axd>

AMO, *Annual Report 2009*. Slovakiska konkurrensmyndigheten, Slovakien. Hittas på: <http://www.antimon.gov.sk/781/c-2009.axd>

Baldwin, Richard och Wyplosz, Charles (2009), *The Economics of European Integration*. Tredje upplagan. Berkshire: McGraw-Hill Education

Fingleton, John, Fox, Eleonor, Neven, Damien och Seabright, Paul (1996), *Competition Policy and the Transformation of Central Europe*, Centre for Economic Policy Research, London

Geradin, Damien och Henry, David, (2005), *"Competition Law in the new Member States: Where do we come from? Where do we go?"*. University of Liège

Greenaway, David (1983), *International Trade Policy*. Första upplagan. Houndmills, Basingstoke, Hampshire RG21 2XS och London: MACMILLAN EDUCATION LTD

Gross, Daniel och Steinherr, Alfred (2004), *Economic transition in Central and Eastern Europe : planting the seeds*. Andra upplagan. Cambridge: The press syndicate of the University of Cambridge

GVH, Act XIV of 2009,

<http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/104183A557D73460E.pdf>. Hämtad 2010-11-22

GVH, *Annual Report on Competition Law and Policy Developments in Hungary (January – December 2004)*. Ungerska konkurrensmyndigheten, Budapest. Hittas på: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=2&pg=99&m5_doc=2321&m174_act=8

GVH, *Annual report on competition law and policy developments in Hungary 2005*. Ungerska konkurrensmyndigheten, Budapest. Hittas på: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=2&pg=99&m5_doc=2321&m174_act=8

GVH (2007), *Annual Report 2006*. Ungerska konkurrensmyndigheten, Budapest. Hittas på: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=2&pg=99&m5_doc=2321&m174_act=8

GVH (2008), *Annual report 2007 on competition law and policy developments in Hungary*. Ungerska konkurrensmyndigheten, Budapest. Hittas på: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=2&pg=99&m5_doc=2321&m174_act=8

GVH, *Annual Report on Competition Law and Policy Developments in Hungary (January – December 2008)*. Ungerska konkurrensmyndigheten, Budapest. Hittas på: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=2&pg=99&m5_doc=2321&m174_act=8

GVH, *The Competition Act 2009*,

<http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/1042494F32220B4B9.pdf>. Hämtad 2010-11-18

Hague, Rod och Harrop, Martin (2007), *Comparative Government and Politics*. Sjunde upplagan. Houndmills, Basingstoke, Hampshire RG21 6XS och New York: PALGRAVE MACMILLAN

Hölscher, Jens, Stephan, Johannes (2004) *“Competition Policy in Central Eastern Europe in the Light of EU Accession”*, Journal of Common Market Studies Volume 42, nummer 2, sida. 321-345

Hölscher, Jens, Stephan, Johannes, (2009), *“Competition and Antitrust Policy in the Enlarged European Union: A level playing field?”*. Journal of Common Market Studies, Vol.47, nummer 4, sida.863-889

Nello, Susan Senior (2005), *The European Union: Economics, Policies and History*. Berkshire: McGraw-Hill Education

Neven, Damien, Nuttall, Robin och Seabright, Paul (1998), *“Enforcement of the European merger regulation*, in L. Philips (ed.) *Applied Industrial Economics*, Cambridge University Press, sida 413-415, 420-435

OCCP, *Act of 16 February 2007 on competition and consumer protection (Journal of Laws of 2007, No. 50, item 331)*. Warszawa. http://www.uokik.gov.pl/competition_protection.php. Hämtad 2010-11-22

OCCP (2005), *Report on activities in 2004*. Polska konkurrensmyndigheten, Warszawa. Hittas på: http://www.uokik.gov.pl/reports_on_activities.php

OCCP, *Report on activities in 2005-summary*. Polska konkurrensmyndigheten, Warszawa. Hittas på: http://www.uokik.gov.pl/reports_on_activities.php

OCCP (2007), *Report on activities in 2006*. Polska konkurrensmyndigheten, Warszawa. Hittas på: http://www.uokik.gov.pl/reports_on_activities.php

OCCP (2008), *Report on activities in 2007*. Polska konkurrensmyndigheten, Warszawa. Hittas på: http://www.uokik.gov.pl/reports_on_activities.php

OCCP (2009), *Report on activities in 2008*. Polska konkurrensmyndigheten, Warszawa. Hittas på: http://www.uokik.gov.pl/reports_on_activities.php

OCCP (2010) *Report on activities in 2009*. Polska konkurrensmyndigheten, Warszawa. Hittas på: http://www.uokik.gov.pl/reports_on_activities.php

Robson, Peter (1998), *The Economics of International Integration*. Fjärde upplagan. New York: Routledge

ÚOHS, *ACT No. 143/2001 Coll. of 4 April 2001*,

http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Legislativa/HS/CR/Act_143_2001_consolidated.pdf. Hämtad 2010-11-19

ÚOHS (2005), *Annual Report 2004*. Tjeckiska konkurrensmyndigheten, Brno. Hittas på: <http://www.compet.cz/en/information-centre/annual-reports/>

ÚOHS, *Annual Report 2005*. Tjeckiska konkurrensmyndigheten, Brno. Hittas på: <http://www.compet.cz/en/information-centre/annual-reports/>

ÚOHS, *Annual Report 2006*. Tjeckiska konkurrensmyndigheten, Brno. Hittas på: <http://www.compet.cz/en/information-centre/annual-reports/>

ÚOHS (2008), *Annual Report 2007*. Tjeckiska konkurrensmyndigheten, Brno. Hittas på: <http://www.compet.cz/en/information-centre/annual-reports/>

ÚOHS (2009), *Annual Report 2008*. Tjeckiska konkurrensmyndigheten, Brno. Hittas på: <http://www.compet.cz/en/information-centre/annual-reports/>

ÚOHS (2010), *Annual Report 2009*. Tjeckiska konkurrensmyndigheten, Brno. Hittas på: <http://www.compet.cz/en/information-centre/annual-reports/>

Internetkällor

- <http://www.forexpros.se/>. Hämtad 2010-12-02
- OECD, Data över befolkning, <http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=254>. Hämtad 2010-12-02
- <http://europa.eu/>, Europeiska Kommissionen, Europeiska unionens officiella webbplats

a) http://europa.eu/abc/eurojargon/index_sv.htm. Hämtad 2010-11-18

- <http://www.eu-upplysningen.se/>, EU-upplysningen, har svenska riksdagens uppdrag att ge opartisk och allsidig information om EU
  - a) <http://www.eu-upplysningen.se/Amnesomraden/Naringsliv-och-konkurrens/Konkurrens/> Hämtad 2010-11-15
  - b) <http://www.eu-upplysningen.se/Medlemskap-och-historik/Om-medlemslanderna/Att-bli-medlem-i-EU/Kopenhamnskriterierna-for-medlemskap-i-EU/>. Hämtad 2010-11-14
- <http://ec.europa.eu/>, Europeiska Kommissionens officiella webbplats
  - a) <http://ec.europa.eu/dgs/competition/mission/>. Hämtad 2010-11-23
  - b) http://ec.europa.eu/competition/ecn/more_details.html. Hämtad 2010-11-22
- <http://www.kkv.se/>, Konkurrensverket är en svensk myndighet för konkurrens och upphandling
  - a) <http://www.kkv.se/t/Page.aspx?id=300>. Hämtad 2010-11-15
  - b) http://www.kkv.se/t/Page___362.aspx. Hämtad 2010-12-12
- <http://www.gvh.hu/>, Ungerska konkurrensmyndigheten
  - a) http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&st=2&pg=99&m5_doc=2349&m174_act=1. Hämtad 2010-11-18
- <http://www.antimon.gov.sk/>, Slovakiska konkurrensmyndigheten
  - a) <http://www.antimon.gov.sk/77/3884/organisational-structure-description.axd>. Hämtad 2010-11-22
- <http://www.compet.cz/>, Tjeckiska konkurrensmyndigheten
  - a) <http://www.compet.cz/en/about-the-office/history-of-the-office/>. Hämtad 2010-11-22

- <http://www.uokik.gov.pl/>, Polska konkurrensmyndigheten

a) <http://www.uokik.gov.pl/history.php>. Hämtad 2010-11-19

Bilaga 1. Förtydligande tabell

Tabell 8. Total budget (miljoner euro**) och budget per invånare (euro) för konkurrensmyndigheterna i Visegrádländerna, samt antal invånare (miljoner**)

Land/ År	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ungern						
Budget	4,7	5,8	7,1	9,1	8,9	*
Antal invånare	10,11	10,09	10,07	10,06	10,04	10,02
Budget per invånare	0,47	0,57	0,70	0,90	0,89	
Slovakien						
Budget	*	1,31	1,56	2,83	2,42	2,49
Antal invånare	5,38	5,39	5,39	5,40	5,41	5,43
Budget per invånare		0,24	0,29	0,52	0,45	0,46
Tjeckien***						
Budget	5,73	5,38	5,53	5,70	5,76	5,50
Antal invånare	10,21	10,23	10,28	10,32	10,43	10,51
Budget per invånare	0,56	0,53	0,54	0,55	0,55	0,52
Polen****						
Budget	0,23	*	10,38	11,73	12,82	12,50
Antal invånare	38,18	38,16	38,13	38,12	38,12	38,15
Budget per invånare	0,006		0,27	0,31	0,34	0,33
*Information saknas						
** Avrundat till närmsta tiotusental						
***1 EUR = 24.9 CZK, www.forexpros.se/ , hämtat; 2010-12-02						
****1 EUR = 3.99 PLN, www.forexpros.se/ , hämtat; 2010-12-02						
Källa: Årsrapporterna från: www.gvh.hu , www.antimon.gov.sk , www.compet.cz/ , www.uokik.gov.pl/ , http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=254 , 2010-12-02						